

מסכת עירובין

פרק ד'

משנה א'

מי שיצא חוץ לתחום במזיד כמה מותר לו ללכת? רק ארבע אמות. ואם חזר מה דינו? אין לו רק ארבע אמות אפילו שחזר לעיר שהיה אסור לו לחזור. ואם יצא באונס ע"י גויים או רוח רעה? יש לו רק ארבע אמות. ואם החזירוהו באונס מה דינו? כאילו לא יצא מהעיר. מה הדין אם שבת במקום מוקף מחיצות בבין השמשות? כל המקום הוא כארבע אמות. ומה הדין אם הוציאו אותו לשם בעל כרחו? רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים שכל המקום כארבע אמות ורבי יהושע ורבי עקיבא אומרים שאינם כארבע אמות שהרי לא שבת שם בבין השמשות.

מה הדין אם שבת בתוך מקום שמוקף מחיצות אבל כל המקום יצא חוץ לתחום (ספינה)? גם רבי יהושע ורבי עקיבא מודים שכל המקום כארבע אמות ויכולים ללכת בכל הספינה, אבל הם עצמם החמירו שלא לצאת מארבע אמות.

משנה ב'

מה הדין אם ספינה נכנסה לנמל בליל שבת, האם מותר לרדת ממנה ולהיכנס לתוך העיר? אם היו בתוך התחום בבין השמשות - מותר לרדת שזה כמו ששבתו בעיר וכל העיר נחשבת לד' אמות, ואם היו מחוץ לתחום - אסור להם לרדת מהספינה שאין להם רק ד' אמות שהרי הם באו מחוץ לתחום.

משנה ג'

אדם שיצא להציל בעיר אחרת ברשות ובדרך הודיעו לו שכבר לא צריך ללכת מה דינו? יש לו 2000 אמה לכל רוח מאותו מקום שנמצא. מה הפירוש אם היה בתוך התחום? שאם ה - 2000 אמה שלו החדשים נכנסים לתוך התחום של עירו מותר לו לחזור לעיר ודינו כבני העיר. האם יש עוד קולא לאנשים שהולכים להציל? שיכולים לחזור מהמלחמה ולטלטל את כלי זיינם.

משנה ד'

אדם השובת בתוך עיר מה תחומו? מחוץ לעיר 2000 אמה לכל רוח. ואם שבת מחוץ לעיר? ממקום עומדו 2000 אמה לכל רוח. אדם שישב מחוץ לעיר ולא ידע שהוא סמוך

לעיר ורק בלילה שם לב שהוא סמוך לעיר מה דינו? לפי ת"ק כיון שלא ידע ולא התכוון לשבות בעיר הרי הוא שובת מחוץ לעיר ואינו כבני העיר, ולפי רבי יהודה כיון שאם היה יודע היה רוצה לשבות בעיר הרי הוא כאנשי העיר ויש לו מסביב לכל העיר 2000 לכל רוח. **מה עשה ר' טרפון?** ג"כ היה מחוץ לעיר בבין השמשות ולא ידע שהוא בתוך תחום העיר ובשבת אמרו לו הרועים שהוא בתוך התחום והוא נכנס לעיר.

משנה ה'

אדם שלא היה בו דעת לקנות שביתה מכיון שישן, כמה מותר לו ללכת? לפי רבי יוחנן בן נורי קנה שביתה במקומו ויש לו 2000 אמה לכל רוח, ולפי חכמים לא קנה שביתה כלל והרי הוא כאילו מחוץ לתחום ויש לו רק ארבע אמות.

מה הפירוש שיש לאדם רק ארבע אמות? לפי חכמים יכול ללכת ארבע אמות לכל כיוון, סה"כ ריבוע של שמונה על שמונה אמות, לפי רבי אליעזר יש לו 2 אמות לכל כיוון סה"כ ריבוע של ארבע על ארבע אמות, לפי רבי יהודה יש לו ארבע אמות לכיוון אחד שבו יבחר, וכיון שהוא בחר כיוון אינו יכול לשנות את דעתו.

משנה ו'

מה הדין 2 אנשים שנמצאים מחוץ לתחום ויש לכל אחד 4 אמות ויש להם אמה או שניים משותפות? יכולים לאכול יחד באמצע. **ובמה הם צריכים להיזהר?** שאחד לא יוציא אוכל לתוך שטחו של השני. **ומה הדין אם הם 3 אנשים והאמצעי יש לו שטח משותף עם כל אחד מהחיצוניים?** הוא יכול לאכול עם כל אחד מהחיצוניים אבל לחיצוניים אסור לאכול יחד.

מה הדין 3 חצרות שפתוחות זו לזו וגם פתוחות לרה"ר ועירבו החיצונות עם האמצעית? לפי רבי שמעון מותר להעביר מהחיצונות לאמצעית וההיפך אבל לא בין החיצונות, ולפי חכמים אסור לגמרי גזירה שמא יעביר בין החיצונות באיסור. **ומדוע ב - 3 אנשים מותר?** שהאמצעי יכול להזכיר לחיצונים שאסור להוציא אבל בחצרות יש הרבה אנשים ויש חשש שישכחו ויוציאו.

משנה ז'

אדם שבא בדרך ורוצה ללכת 4000 אמה אחרי החושך מה יעשה? אם מכיר אילן או גדר במרחק 2000 אמה ממנו יאמר "שביתתי ב - 4 אמות הסמוכות לגזע", או נוסח אחר המגדיר

בדיוק איזה 4 אמות הוא מתכווין, ובכך קנה שביתה באותו מקום ויכול ללכת 2000 עד שם ועוד אלפיים מאותו מקום לכיוון ביתו.

משנה ח'

ומה יעשה אם אינו מכיר אילן או גדר, או שהוא לא למד משנה זו? יאמר שביתתי במקומי ויש לו 2000 אמה לכל רוח ממקום עומדו.

כל מי שיש לו 2000 אמה לכל רוח היאך מודדין אותם? לפי רבי אליעזר - לכל כיוון 2000 אמה כך שיוצא עיגול מדוייק, לפי חכמים - מודדין 2000 לכל רוח של העולם (מזרח מערב צפון ודרום) ואח"כ מותח קו לאורך רוחות העולם ויוצר ריבוע, כך שאם הולך לפינות (צפון מזרח) יכול ללכת 2800 אמה.

משנה ט'

איך אפשר לערב עירוב תחומין? א. שמניח מזון בסוף 2000 אמה. ב. שהולך ברגלו לסוף 2000. ובמה העיקר לערב? לרבי מאיר העיקר בפת ולעני התירו ברגלו שאין לו פת ולפי רבי יהודה העיקר ברגלו ולעשיר הקילו שיכול לשלוח שליח עם פת.

משנה י'

מי שיצא בשליחות אנשי עירו לערב עירוב תחומין לכולם, וחבירו החזירו מאיזשהו סיבה, מה הדין? לאנשי העיר אסור ללכת כיון שהם לא עירבו בכלום וגם אינם באים בדרך אבל לשליח עצמו רבי יהודה מתיר ללכת כיון שכבר יצא לדרך בשביל לערב הרי הוא כאחד שבא בדרך שהתירו לו לערב באמירה הרי השליח כחמר גמל משום שהוא בספק אם הוא כבא בדרך שיכול לערב באמירה או שלא כיון שיכול לערב בפת.

משנה י"א

מי שיצא מחוץ לתחום האם יכול לחזור? לפי ת"ק אסור ולפי רבי אליעזר אם השני אמות שיש לו לכיוון העיר נכנסים חזרה לתחום יכול לחזור.

מי שבא בדרך וכיוון לשבות בעיר ולא הספיק להיכנס לתחום מה דינו? לפי ת"ק יש לו ארבע אמות, ולפי רבי שמעון אם נמצא בתוך 15 אמות לסוף התחום יכול להיכנס, כיון שהמודדים את התחום לא מדייקים במדידה מפני הטועים ויוצאים בלי לשים לב וחוזרים בטעות.